

จริยธรรมนักการเมืองไทยในปัจจุบัน*

ETHICS OF THAI POLITICIANS

พระศิลาศักดิ์ สุเมโธ

Phra Silasak Sumato

พระมหาไทยน้อย ญาณเมธี (สลาปลิงห์)

Phramaha Thainoi Yanamethi (Salangsing)

วิมลพร สุวรรณแสนทวี

Vimonporn Suwansaentavee

อุทัย ภูคคหิน

Uthai Phookodhin

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Mahamakut Buddhist University, Thailand

Email: uthai.udon1424@gmail.com

บทคัดย่อ

จริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองไทยเป็นส่วนหนึ่งของจริยธรรมทางสังคม ดังนั้นคำว่า จริยธรรมตามความหมายทางศาสนา หมายถึง ความดีงาม ความถูกต้อง ความเหมาะสม ที่คนในสังคมหนึ่ง ๆ ได้ยอมรับถือปฏิบัติเป็นหลักทางศีลธรรม หรือจะกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่า จริยธรรม คือเครื่องมือในการวัดความดี ความไม่ดี ความถูก ความผิด ความเหมาะสม ความไม่เหมาะสมแห่งพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม จริยธรรมไม่เป็นหลักสากล คือ จริยธรรมในสังคมหนึ่งอาจจะไม่ถูกยอมรับในอีกสังคมหนึ่งก็เป็นได้

คำสำคัญ: จริยธรรม, นักการเมือง

Abstract

Political ethics of Thai politicians is part of social ethics, so the word ethics in religious sense means goodness, correctness, appropriateness. Accepting and treating them as moral principles In other words, ethics is a tool

* Received 5 April 2022; Revised 22 May 2022; Accepted 2 June 2022

for measuring the good, the bad, the right, the wrong, the suit and the unfitnes of human behavior in society. Ethics is not a universal principle, meaning ethics in one society may not be accepted in another.

Keywords: Ethics, Politicians

บทนำ

ในระบอบประชาธิปไตยนั้น นักการเมืองนับได้ว่าเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาชาติ บ้านเมือง เป็นกลุ่มบุคคลสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไปสู่ความก้าวหน้า ทั้งนี้เพราะประชาชนได้เลือกให้เข้ามาใช้อำนาจแทนในรัฐสภาและในการบริหารบ้านเมือง ดังนั้นประชาชนจึงคาดหวังและมุ่งหมายให้นักการเมืองได้ทำหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบ รักษาความมั่นสัญญาที่ให้ไว้แก่ประชาชน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนไม่ใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้อง (บุญทัน ดอกไธสง, 2552)

ประชาชนจึงคาดหวังและมุ่งหมายให้นักการเมืองได้ทำหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบ รักษาความมั่นสัญญาที่ให้ไว้แก่ประชาชน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ไม่ใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้อง กระนั้นก็ตาม จากข่าวคราวที่เกิดขึ้นในการทำหน้าที่บทบาทและพฤติกรรมของนักการเมืองไทย ยังห่างไกลจากสิ่งที่ประชาชนมุ่งหวังไว้มาก ทั้งในเรื่องความไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ การเข้าประชุม การไม่ได้ศึกษากฎหมายที่จะเข้าสู่การพิจารณาในสภา การใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้อง การแสดงกริยาอาการและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ทั้งในและนอกสภา

จริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองไทย จึงถือเป็นหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการเมือง เนื่องจากเป็นกลไกในการชักนำบุคลากรที่มีศักยภาพ มีคุณธรรมและจริยธรรมเข้าสู่ระบบการเมือง และเป็นการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมืองที่ดีให้มีมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการจัดระบบการเลือกสรรผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปอย่างชอบธรรม ซึ่งการสร้างนักการเมืองที่มีคุณธรรมและจริยธรรมและมีความสามารถ และมีความรับผิดชอบต่อประชาชนนั้นต้องมีการกำหนดมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมือง การมีบทลงโทษอย่างจริงจังต่อนักการเมืองที่ประพฤติผิดหรือทุจริต การจัดให้

มีกลไก สถาบันหรือองค์กรในการอบรมหรือให้การศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และคุณธรรมให้เป็นนักการเมืองที่ดีต่อไป

ความหมายของจริยธรรม

จริยธรรมของนักการเมืองเป็นความประพฤติที่พึงงามของนักการเมือง ซึ่งนักการเมือง ถือเป็นบุคคลสาธารณะ ดังนั้น จึงต้องมีความรับผิดชอบมากกว่าปกติ สังคมทุกวันนี้มีความซับซ้อนและเป็นสังคมธุรกิจการเมือง ปัญหาเรื่องจริยธรรมของนักการเมืองจึงกลายเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งและนับวันจะกลายเป็นประเด็นทางการเมืองที่กระทบกันมากขึ้น ก่อนอื่นเราจำเป็นที่จะต้องศึกษาเกี่ยวกับความหมายของจริยธรรมเสียก่อน ทั้งนี้เพื่อสร้างความเข้าใจให้ตรงกัน ทั้งนี้คำว่า “จริยธรรม” ได้ถูกให้ความหมายต่าง ๆ เช่น

1. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542) ได้บัญญัติไว้ว่า “จริยธรรม” หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติศีลธรรม กฎศีลธรรม และคำว่าคุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดี

2. จริยธรรม คือความประพฤติตามความนิยมที่พึงประสงค์ โดยศึกษาพฤติกรรมด้วยคุณค่า สามารถวิเคราะห์ค่านิยมที่เป็นคู่กัน สามารถแยกแยะได้ว่าสิ่งใดดี ควรกระทำและสิ่งใดควรละเว้น (วิทย์ วิศเวทย์, 2530)

2.1.3 จริยธรรมหมายถึงหลักความประพฤติเพื่อละการกระทำชั่ว เลือกรกระทำแต่กรรมดี เป็นหน้าที่ของมนุษย์ทุกคนที่ควรปฏิบัติให้ได้ (เดือน คำดี, 2544)

2.1.4 จริยธรรม เป็นความประพฤติปฏิบัติเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียกว่า ถูก หรือ ผิด ดี หรือ ชั่ว พึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์มีคุณค่าหรือไร้คุณค่า นอกจากนี้จริยธรรมยังเกี่ยวข้องกับ ความรับผิดชอบ หน้าที่พฤติกรรมที่ยอมรับนับ ถือต่าง ๆ ของแต่ละคนอีกด้วย

จากความหมายดังกล่าวพอสรุปได้ว่า “จริยธรรมคือหลักการที่คนในสังคมควรยึดถือปฏิบัติ เพื่อการ อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สังคมจะมีการกำหนดหลักการสำหรับความประพฤติของสมาชิกซึ่งเป็นที่ยอมรับ”

ทฤษฎีว่าด้วยจริยธรรม

ในการพิจารณาถึงทฤษฎีที่ว่าด้วยจริยธรรมทางการเมืองนั้น คณะผู้ทำการศึกษาเห็นว่าจริยธรรมเป็นหลักแห่งความประพฤติในทางที่ชอบ เป็นมาตรฐานในการประพฤติปฏิบัติทางการเมือง เป็นหลักที่ได้รับการยอมรับว่า เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความต้องการและดั่งาม อย่างไรก็ตาม ยังมีนักทฤษฎีหลายคนได้แสดงถึงจริยธรรมทางการเมืองที่จะนำมากล่าวอ้าง คือ

1. โซเครตีส (Socrates) แสดงความเห็นเห็นว่าผู้ที่มีความเจริญทางจิตใจจะต้องมีคุณธรรมประจำใจเพื่อใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิต อาจกล่าวได้ว่าการมีคุณธรรมคือการเป็นผู้มีศีลจะธรรมและมีความรู้

2. เพลโต (Plato) แสดงความเห็นว่าการมีคุณธรรมก็คือ การยึดมั่นในสิ่งที่ดีงาม ซึ่งหมายถึงการทำสิ่งต่าง ๆ ตามหน้าที่ของตนให้เหมาะสม การปกครองที่ดีคือก่อให้เกิดความยุติธรรมในสังคม (วรารุช ยนต์เจริญ, 2550)

3. ลอเรนซ์ โคลเบิร์ก (Lawrence Kohlberg) มองว่าจริยธรรมเป็นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความ ถูกผิดที่เกิดขึ้นจากขบวนการทางความคิดอย่างมีเหตุผล ซึ่งต้องอาศัยวุฒิภาวะทางปัญญา (แพรรักษ์ ยอดแก้ว, 2551) โคลเบิร์กได้เสนอทฤษฎี จริยธรรมนักรเมือง ที่วางแบบจริยธรรมไว้ 6 ชั้น โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับก่อนมีจริยธรรม ระดับ จริยธรรม ตามกฎเกณฑ์ของสังคม และระดับเหนือกฎเกณฑ์สังคม (ชลวิทย์ เจียรจิตต์, 2550) ดังนี้

(1) ระดับก่อนมีจริยธรรม

(1.1) แบบการถูกลงโทษและการเชื่อฟัง (Punishment and Obedience Orientation) หมายถึง การยอมทำตามคำสั่งของผู้มีอำนาจเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ เป็นการยอมทำตามผู้ที่มีอำนาจเหนือตน

(1.2) แบบสร้างกฎเกณฑ์เป็นเครื่องมือเพื่อผลประโยชน์ของตน (Instrumental Relativist Orientation) หมายถึง ผู้ที่เลือกทำตามความพอใจของตนเองโดยให้ความสำคัญกับสิ่งตอบแทน โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องทางสังคม

(2) ระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์ของสังคม

(2.1) แบบความคาดหวังและการยอมรับในสังคม (Good Interpersonal Relationships Orientation) หมายถึง พวกที่เลือกทำในสิ่งที่กลุ่มยอมรับเพื่อต้องการรักษาสัมพันธภาพที่ดีแบบนี้จึงมักมีพฤติกรรม คล้อยตามการชักจูงของผู้อื่น

(2.2) แบบกฎและระเบียบ (Law-and-Order) หมายถึง พวกที่ทำตามหน้าที่ของสังคม ปฏิบัติ ตามระเบียบสังคมอย่างเคร่งครัด เป็นพวกที่รับบทบาทและหน้าที่ในฐานะเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม ซึ่งเหตุผลของ จริยธรรมในขั้นนี้สังคมจะอยู่ด้วยความมีระเบียบเรียบร้อย มีกฎหมายและข้อบังคับ

(3) ระดับเหนือกฎเกณฑ์สังคม

(3.1) แบบทำตามคำมั่นสัญญา (Social Contract and Orientation) หมายถึง มีเหตุผลในการ กระทำโดยคำนึงถึงประโยชน์ของคนหมู่มาก ไม่ทำตนขัดต่อสิทธิของผู้อื่น พฤติกรรมจะผสมผสานกับมาตรฐานซึ่งได้รับ การตรวจสอบและยอมรับจากสังคม

(3.2) แบบหลักการคุณธรรมสากล (Universal Ethical Principle Orientation) หมายถึง แบบที่ เลือกตัดสินใจกระทำโดยยอมรับความคิดที่เป็นสากล แสดง พฤติกรรมตามหลักการคุณธรรมสากล มีอุดมคติและ คุณธรรมประจำใจ มีความยุติธรรม เคารพในความเป็นมนุษย์ของแต่ละบุคคล

ซึ่งในที่นี้ คณะผู้ศึกษาเห็นว่าขั้น (1.1) และ (1.2) เป็นนักการเมืองที่ยังเต็มไปด้วยกิเลส ขั้นที่อยู่ในเกณฑ์มีจริยธรรม คือในเกณฑ์ระดับ (2.1) และ (2.2) เป็นนักการเมืองที่มีสำนึก รับผิดชอบต่อสังคม ทำตามกรอบหน้าที่ของสังคม ระดับที่ (3.1) เป็นขั้นยุติธรรมไม่โกงชาติ บ้านเมือง จนถึงขั้นสุดท้าย คือ ขั้นที่ (3.2) ยึดอุดมคติมีมโนธรรม มีสำนึก เสียสละ ควบคุม คนเราไม่ให้ตกไปในทางต่ำ ทำทุกอย่างในระดับสากลโลก ซึ่งเจ้าของทฤษฎีอย่างโคลเบอร์ก กล่าวถึงทฤษฎีของตนเองว่า นักการเมืองที่ดีมีจริยธรรมต้องอยู่ในระดับ (2.1) – (2.2) ขึ้นไป ยิ่ง ถ้าเป็นระดับ (3.1) – (3.2) จะดีขึ้นไปอีกหากเป็นระดับที่ต่ำกว่านี้สังคมเจริญได้ยาก

ความหมายของนักการเมือง

1. ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมายของ นักการเมืองว่า ผู้ฝึกฝนในทางการเมือง ผู้ทำหน้าที่ทางการเมือง เช่น รัฐมนตรี สมาชิกรัฐสภา (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546)

2. นักการเมืองตาม ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยประมวลจริยธรรมของ ข้าราชการการเมือง พ.ศ. 2551 นั้น ระบุว่าข้าราชการการเมือง ซึ่งหมายถึง นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีและข้าราชการการเมืองอื่นที่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีแต่งตั้ง มีหน้าที่ดำเนินการให้ เป็นไปตามกฎหมาย รักษาประโยชน์ส่วนรวม ยึดหลักธรรมาภิบาล โดยต้องยึดมั่นในค่านิยม

หลัก... ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม...ยึดมั่นในหลักจรรยาของการเป็นข้าราชการการเมืองที่ดี (ประกาศระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมือง พ.ศ. 2551)

3. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 4 ระบุว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หมายความว่า นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมืองอื่นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาล ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ที่มีรายได้หรืองบประมาณไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542)

ประเภทของนักการเมือง

1. นักการเมืองอาชีพ (Professional Politician) คือ นักการเมืองที่มุ่งหวังสร้างความมั่นคงแก่ ประเทศชาติและประชาชน โดยเสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อสร้างการเมืองให้มีความมั่นคงและโปร่งใส

2. นักการเมืองทางเลือก (Alternative Politician) คือพวกที่เห็นว่างานในสายอาชีพเดิมที่ตนปฏิบัติ อยู่ นั้นไม่สามารถสร้างความก้าวหน้าได้เท่าที่ควร จึงหันหน้าเข้าสู่การเมือง ซึ่งเห็นว่าเป็นทางเลือกไปสู่อำนาจ และความมั่งคั่ง

3. นักการเมืองธุรกิจหรือนักธุรกิจการเมือง (Business Politician) เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพธุรกิจและ มุ่งเข้าสู่การเมืองเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง เพื่อให้สามารถออกกฎหมาย เปลี่ยนแปลงกฎหมาย หรือกำหนดนโยบายเพื่อปกป้องธุรกิจของตนเอง (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2550)

จากประเภทของนักการเมืองดังกล่าวจะเห็นว่าประเภทที่สามเป็นกลุ่มที่มีความน่ากลัว และสามารถสร้าง ปัญหาทั้งนี้เพราะเมื่อนักการเมืองประเภทนี้สามารถได้มาซึ่งอำนาจรัฐแล้ว ก็จะสามารถที่จะโกงเอาธุรกิจของคนอื่นมาเป็นของตน หรือนำรัฐวิสาหกิจแปรรูปไปเป็นบริษัทเอกชนเพื่อที่ตนเองจะสามารถเข้ามากอบโกยผลประโยชน์ได้ในภายหลัง เป็นต้น

ความหมายของจริยธรรมนักรการเมือง

จากการรวบรวมความหมายของคำว่า จริยธรรม นักรการเมือง และประเภทของนักรการเมืองแล้ว ประกอบกับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ระบุถึงจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้ในหมวดที่ 13 ว่ามาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมที่กำหนดขึ้น ซึ่งต่อมาได้มีประกาศระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมือง พ.ศ. 2551 ออกมาบังคับใช้ โดยเน้นให้นักรการเมืองเคารพและปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ต้องปฏิบัติอยู่ในกรอบจริยธรรมและคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต

ดังนั้น เมื่อสรุปความโดยรวมแล้ว “จริยธรรมของนักรการเมือง จึงหมายถึง หลักเกณฑ์หรือ ข้อปฏิบัติที่ดี หรือการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงามของผู้ทำหน้าที่ทางการเมืองจะต้องกระทำ”

ความจำเป็นของการมีจริยธรรมของนักรการเมือง

ตามที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นว่า จริยธรรมเป็นแนวคิดที่ต้องการควบคุมพฤติกรรมของคน ทั้งนี้ ในฐานะที่สมาชิกวุฒิสภาเป็นบุคคลที่ถือเป็นบุคคลสาธารณะ และมีความเกี่ยวข้องกับภารกิจ ที่สำคัญของประเทศ ทั้งในเรื่องการตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตย การปฏิบัติหน้าที่ในฝ่ายนิติบัญญัติ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย คณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยวินิจฉัยว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีความหมายกว้างกว่า “ข้าราชการการเมือง” โดยมีความเห็นว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หมายความถึง “บรรดาผู้รับผิดชอบงานด้านการเมืองทั้งหมดโดยงานการเมืองนั้นจะเป็นงานที่เกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย (Policy) เพื่อให้ฝ่ายปกครองที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานประจำรับไปบริหาร (Administration) ให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดนั้น” ดังนั้น “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” จึงหมายถึง คณะรัฐมนตรี สมาชิกวุฒิสภาและผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน โดยนัยดังกล่าว สมาชิกวุฒิสภา จึงรวมถึง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาซึ่งมีฐานะเป็น “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ตามความเห็นของกรรมการร่างกฎหมายด้วย

ดังนั้น หากสมาชิกวุฒิสภามีการฝ่าฝืนจริยธรรมย่อมนส่งผลกระทบต่อสังคมในขอบเขต ที่กว้างขวาง ทั้งนี้ การใช้มาตรฐานทางด้านศีลธรรมและจริยธรรมเป็นเครื่องมือในการควบคุมการกระทำของสมาชิกวุฒิสภาในฐานะบุคคลสาธารณะจึงมีความสำคัญ ดังนี้

ประการแรก การที่ระบอบการเมืองไม่สามารถแก้ไขปัญหาหลักและปัญหาสำคัญของประเทศได้ การดำเนินโครงการต่าง ๆ โดยเฉพาะอภิมหาโครงการ (Megaprojects) ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างโครงสร้างพื้นฐานของประเทศด้านสาธารณูปโภคและด้านสังคมขาดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และการประหยัด มีปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวงเกิดขึ้นตลอดเวลา การกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมโดยการพยายามสร้างประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การประหยัดจะนำไปสู่การเรียกร้องให้นักการเมืองมีความรับผิดชอบต่อสาธารณะ (Public Accountability) มากขึ้น

ประการที่สอง การนำระบอบประชาธิปไตยเสรีนิยม (Liberal Democracy) มาใช้ควบคู่กับระบบเศรษฐกิจที่ใช้การตลาดเป็นตัวกำหนด (Market Economy) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ที่สำคัญ ได้แก่

- ด้านการเมือง มีการแยกส่วนที่เป็นส่วนตัว (Private) กับสาธารณะ (Public) ออกจากกันชัดเจนยิ่งขึ้น และความสำคัญของเนื้อหา (Substance) มีความสำคัญเท่ากับระเบียบวิธีปฏิบัติ (Procedures) ซึ่งเป็นจุดที่ก่อให้เกิดประเด็นทางด้านจริยธรรมสำคัญหลายประการ
- การที่นักการเมืองต้องแสวงหาความชอบธรรมในการเข้าสู่อาชีพและการดำรงตำแหน่ง โดยผ่านการเลือกตั้ง ทำให้ต้องมีค่าใช้จ่ายในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งมีเป้าหมายในการคุ้มครองอาชีพของนักการเมืองเอง ก่อให้เกิดเขตเลือกตั้งใหม่ (Constituency) ที่เรียกว่า “Campaign Funding Constituency” ขึ้น ทำให้ประชาชนทั่วไปไม่ไว้วางใจนักการเมืองและการเมือง ซึ่งถือเป็นประเด็นทางจริยธรรมที่แก้ไขได้ยากที่สุด
- ระบอบประชาธิปไตยเสรีนิยมและเศรษฐกิจการตลาดที่ส่งเสริมการเติบโตของระบบทุนนิยมอย่างกว้างขวาง ทำให้ธุรกิจการค้าขายตัวและต้องอาศัยการดำเนินการทางการเมืองเพื่อช่วยผลักดันผู้ประกอบการที่ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับการเมือง เพื่อลดผลกระทบทางลบของนโยบาย ก่อให้เกิดความสัมพันธ์กับนักการเมืองที่แยกจากกันได้ง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากนักการเมืองที่มีอาชีพทางธุรกิจก่อนเข้าสู่วงการเมือง และยังต้องการรักษาอาชีพและผลประโยชน์เดิมไว้ต่อไป

ทั้งนี้ เวเบอร์เห็นว่า จริยธรรมที่น่าจะเกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าว ได้แก่ จริยธรรมว่าด้วยความเชื่อมั่นศรัทธาที่มีหลักการ (Ethics of Principle) และจริยธรรมว่าด้วยความรับผิดชอบ (Ethics of Responsibility)

หลักจริยธรรมทั้งสองประการมีความเกี่ยวข้องกันในลักษณะที่ว่า หากมีความเชื่อมั่นศรัทธาที่มีหลักการ แต่ไม่มีความรับผิดชอบต่อการกระทำที่เกิดจากความรู้สึกเช่นนั้น คนที่มีความเชื่อมั่นศรัทธาที่มีหลักการจะได้รับความเคารพ แต่จะไม่มีผู้ใดยอมให้เป็นนักการเมือง หากผู้นั้นไม่มีความรับผิดชอบ เพราะอาจใช้ความรุนแรงจากการมีอำนาจที่ชอบธรรม โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบ

บทสรุป

จริยธรรมคือหลักการที่คนในสังคมควรยึดถือปฏิบัติ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุข สังคมจะมีการกำหนดหลักการสำหรับความประพฤติของสมาชิกซึ่งเป็นที่ยอมรับ คนที่ทำดีต่อตน ต่อสังคม ที่แสดงให้เห็นนั้น เป็นคนที่เพียบพร้อมในคุณงามความดี ซึ่งไม่ถูกที่เดียนัก ฉะนั้น ในการแสดงออกซึ่งจริยธรรมที่ดงามของคน เพื่อแสดงให้คนทั่วไปเห็นว่า “เป็นคนที่มีจริยธรรมคุณธรรม” อย่างเสมอต้นเสมอปลายในผลแห่งรูปธรรมว่า เป็นคนที่ผู้อื่นควรยึดถือเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติแก่คนรอบข้างทั่วไป ดังนั้น “การกระทำดีต่อหน้าของนักการเมือง” ที่คนมองเห็นในที่แจ้งยังสรุปไม่ได้ว่า นักการเมืองคนนั้น จะมีจริยธรรมในที่ลับตาคน หรือไม่ เพราะการวัดผล ต้องการเวลา ต้องการหลักฐาน ประกอบมากมาย

เอกสารอ้างอิง

- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2550). คุณธรรมจริยธรรมนักการเมือง. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- ชลวิทย์ เจียรจิตต์. (2550). มาตรฐานนักการเมืองไทย มีจริยธรรมระดับใด. เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2564 จาก http://news.sanook.com/scoop/scoop_211034.php
- ธานีรินทร์ กรัยวิเชียร. (2551). จริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ. กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์พินดิ้งแอนด์พับลิชชิง.
- บุญพัน ดอกไธสง. (2552). ประชาธิปไตยรากหญ้า. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ปัญญาชน.
- แพรวภัทร ยอดแก้ว. (2551). พฤติกรรมทางจริยธรรมกับภาวะผู้นำ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสยาม.

เดือน คำดี. (2544). พุทธปรัชญา. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.

วรารุช ยันต์เจริญ. (2550). นักการเมืองกับจริยธรรมทางการเมือง. เรียกใช้เมื่อ 14 มกราคม 2564 จาก <http://www.thaindc.org/index>. 8/9/2009

วิทย์ วิทศเวทย์. (2530). จริยศาสตร์เบื้องต้น มนุษย์กับปัญหาจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.